

MANIPULACIJE LJUDIMA / VELIKI RESET

OD INTEROPERABILNOSTI DO "HIBRIDNE INTELIGENCIJE"

8. listopada 2026.

PODIJELI

Facebook

WhatsApp

Messenger

Telegram

X

KOPIRAJ POVEZNICU

Mislim da je interoperabilnost možda najvažniji pojam za razumijevanje cijele tehnokratsko – transhumanističke slike. Iako se o njoj često govori kao o tehničkoj pogodnosti, zapravo je ono što omogućuje da se mnoštvo zasebnih sustava počne ponašati kao "jedan sustav".

Jednostavno rečeno, digitalizacija stvara sustave, interoperabilnost ih povezuje, i to ne samo unutar države, već, kao što ćete vidjeti, planetarno, dok im zatim AI daje sposobnost obrade, a automatizacija djelovanje.

Stoga, ako želimo razumjeti potencijalnu tehnološko digitalnu „planetarnu infrastrukturu” i njezine posljedice po život čovjeka, interoperabilnost je zečja rupa u koju moramo zaviriti.

Pa krenimo ispočetka.

ŠTO JE ZAPRAVO INTEROPERABILNOST?

Kao što smo već spomenuli, Interoperabilnost = sposobnost različitih sustava da međusobno razmjenjuju podatke i da te podatke mogu koristiti na način koji ima zajedničko značenje.

To je više od običnog povezivanja. Recimo da imamo četiri sustava:

A – zdravstveni sustav

B – digitalni identitet

C – banka

D – javna uprava

Ako svaki od njih ima svoje podatke, ali međusobno ne mogu razgovarati, imamo četiri odvojena digitalna sustava. Ako mogu razmjenjivati podatke, tada imamo povezane sustave.

Ako svi koriste zajedničke standarde, identitete, protokole i pravila te mogu automatski koristiti podatke drugih sustava, počinjemo dobivati ekosustav.

A ako se to proširi na desetke ili stotine sektora, na sve, dobivamo infrastrukturu.

POSTOJE RAZLIČITE RAZINE INTEROPERABILNOSTI

Ovo je važno jer se riječ često koristi kao da znači samo „sustavi mogu razgovarati”. Nije tako. Možemo zamisliti nekoliko slojeva. **Mogu li računala međusobno komunicirati? Protokoli,**

mreže, API-ji, formati podataka. Razumiju li isto značenje podataka?

Primjer, jedan sustav kaže „ID 12345”

Drugi mora znati što taj ID predstavlja.

Još važnije, ako jedan sustav kaže „osoba”, a drugi „korisnik” moraju znati odnose li se ti pojmovi na istu stvar. Tu počinje prava interoperabilnost.

Mogu li institucije, bolnica, banka, država, telekom, osiguravatelj itd., međusobno koristiti te podatke? Smiju li ih razmjenjivati? To je posebno važno, jer sustavi moraju moći znati je li osoba u sustavu A ista osoba u sustavu B?

Ili: Je li ovaj uređaj doista uređaj koji tvrdi da jest? Tu dolaze **digitalni identiteti**, vjerodajnice, **certifikati** itd.

I TU SE POJAVLJUJE NEŠTO VRLO VAŽNO. INTEROPERABILNOST NE POVEZUJE SAMO PODATKE. Ona može povezivati identitete. A kada se identitet može prenositi između sustava, dobivaš nešto sasvim drugo.

Jer digitalni identitet tada više nije samo „digitalna osobna iskaznica”, već postaje ključ koji otvara različite dijelove digitalnog društva.

Zamisli, digitalni identitet povezan s bankom, povezan s zdravstvom, povezan s mobilnim uređajem, povezan s lokacijom, prometom, IoT uređajima, AI sustavom i odjednom više ne govorimo o osam aplikacija.

Govorimo o jednom interoperabilnom ekosustavu. Da li vidite o čemu neprestano tupim i zašto?

I upravo tu nastaje ono što sam u prijašnjim objavama nazvao AI DIGITALNI ŽIVČANI SUSTAV.

ZAŠTO JE AI OVOLIKO VAŽAN? Jer interoperabilnost sama po sebi samo omogućuje protok, **AI omogućuje obradu tog protoka**. Sad zamisli da imaš 100 milijuna, milijarde senzora koji proizvode podatke. Čovjek ih ne može ručno obraditi. Ali AI može: pronaći obrasce, povezivati događaje, klasificirati, predviđati, otkrivati anomalije, optimizirati, preporučivati odluke.

A kada **AI postane agentičan**, može dobiti i sposobnost pokretanja procesa. **Europski digitalni sustav ide u tom smjeru**. Tada dobivamo podatak → analiza → odluka → akcija, bez nužnog ljudskog koraka između svakog stupnja.

A TO JE DRAGI LJUDI PRIJELAZ IZ „INFORMACIJSKOG” U „AKCIJSKI” SUSTAV, KOJI ZNAČI ŠTO?

Ovo je jedna od najvažnijih stvari. Stari Internet kaže „Evo informacije.” Interoperabilni sustav kaže „Evo informacije iz drugog sustava.” AI kaže „Evo što ta informacija znači.” AI agent kaže „Evo što treba učiniti.” Automatizirani sustav „Učinjeno.” „Pristup odbijen...”

Tu dobivamo zatvorenu petlju i DOLAZIMO DO EUDI-JA

Jer EU digitalni identitet je dobar primjer za razumijevanje ovog principa, a kojeg su se, uspot rečeno, vlasti zemalja EU obvezale uvesti do kraja godine. Dakle i naša vlast.

EUDI ne treba promatrati samo kao „aplikaciju za osobne dokumente”. Šira ideja je interoperabilna digitalna vjerodajnica koja se može koristiti kroz različite usluge. To je trenutna politika. Drugim riječima, jedan identitetski sloj, više usluga. I to je upravo ono što interoperabilnost omogućuje.

Sama aplikacija nije najvažnija. Važnija je infrastruktura povjerenja iza nje.

A SAD SPOJIMO TO S AIoT-OM (umjetna inteligencija stvari)

IoT (internet stvari) uređaji → podaci

AIoT uređaji → podaci → AI

Interoperabilni AIoT: uređaji → mreže → zajednički podaci → AI → odluka → uređaji

I sada zamisli milijarde uređaja. Automobili. Kamere. Mobiteli. Satovi. Senzori. Dronovi. Sateliti. Industrijski sustavi. Pametni domovi. Gradovi. Itd. Itd. **Tada AI više ne promatra samo Internet. AI počinje dobivati model fizičkog svijeta. To je ogroman skok o kojem nitko ne govori, a kamoli razgovara ili propitkuje.**

„Je li takav sustav siguran?”

„Što se događa kada se ovaj sustav poveže s još deset drugih sustava. **Ako se poveže sustav države, sa sustavom drugih država, planetarno?**”

To je pitanje koje se danas ne ili premalo postavlja iako u potpunosti mijenja definiciju sustava, odnosno država, odnosno ukazuje na moguće stvaranje sustava s vrlo visokim stupnjem kontrole, kao što brojni istraživači i političari tvrde da se upravo događa, **jer za visoki stupanj nadzora i kontrole nije dovoljan samo AI. Ili digitalan ID, digitalna valuta, automatizirano odlučivanje,**

potrebna je interoperabilnost. Bez toga dobivaš otoke. Sa širokom interoperabilnošću dobivaš ekosustav.

A ako ekosustav postane dovoljno velik i zatvoren, može početi nalikovati jedinstvenom planetarnom sustavu, infrastrukturi kontrole, a to je puno dublja tema od „digitalizacije”.

Sada idemo korak dalje, sada ćemo vidjeti koji digitalni sustavi već jesu ili su dokumentirani da će biti interoperabilni, koji se testiraju, razvijaju i čekaju implementaciju, a koji tehnički omogućuju interoperabilnost.

EUID/digitalni identitet, povezuje se s javnim uslugama, ima zajednički europski okvir (prekogranični)

OOTS/nacionalne javne usluge, prekogranična razmjena

EHDS / MyHealth EU, opet, prekogranična razmjena

EHDS/tehnički moguća razmjena istraživanja, inovacija...

Data Spaces/tehnički moguća razmjena između podatkovnih ekosustava, odnosno službeno se na njoj radi

DIGITALNA VALUTA/ Naravno, zajednički europski okvir, prekogranična plaćanja itd.

Primjerice, Europski Digital Identity Wallet nije zamišljen kao obična aplikacija. EU-ov Architecture and Reference Framework (ARF) definira zajedničku arhitekturu, standarde, protokole i formate razmjene između izdavatelja → walleta → pružatelja usluge.

Drugim riječima IDENTITET nije izoliran, on je napravljen, dizajniran da bude interoperabilan.

OOTS – DRŽAVE POČINJU „RAZGOVARATI”

Ovdje imamo drugi veliki most.

Jednom kada se sustavi država mogu međusobno pronaći i razmjenjivati službene podatke, građanin više nije jedina osoba koja „prenosi” dokument od jednog sustava do drugog. Sustavi to mogu raditi međusobno.

To je vrlo važna promjena paradigme, STARI MODEL čovjek → dokument → institucija

NOVI MODEL institucija → interoperabilni sustav → institucija

Čovjek je i dalje subjekt postupka, ali digitalna infrastruktura preuzima dio posredovanja.

ZDRAVLJE JE POSEBNO VAŽNO

EHDS ide upravo u tom smjeru. Dobivamo arhitekturu nacionalni zdravstveni sustav – nacionalna kontaktna točka – MyHealth@EU – druga država – drugi zdravstveni sustav.

Dakle, zdravstveni podaci više nisu nužno zatvoreni unutar jednog nacionalnog sustava. To je u određenim situacijama korisno za pacijenta, ali istodobno stvara i novu kategoriju pitanja "Koliko široko smiju biti povezani zdravstveni podaci?"

"Tko odlučuje tko ih može koristiti i za koju svrhu?"

DATA SPACES SU SLJEDEĆI VELIKI KORAK

Ovo je možda najvažniji dio nakon identiteta. EU ne gradi jedan „Data Space“. Gradi više sektorskih podatkovnih prostora. Zdravstvo. Energija. Mobilnost. Financije. Poljoprivreda. Proizvodnja. Javna uprava i drugi.

A cilj je upravo povećati mogućnost interoperabilnog dijeljenja podataka među sektorima i državama.

Dakle podaci se počinju promatrati kao infrastruktura koja može cirkulirati između različitih organizacija i sektora.

I ONDA DOLAZI DATA ACT

Data Act dodatno gura prenosivost, interoperabilnost, razmjenu podataka, otvorene specifikacije, smanjenje lock-ina.

To ima pozitivnu stranu.

Ako korisnik može lakše prenijeti podatke između pružatelja usluga, smanjuje se ovisnost o jednom dobavljaču. Ali s druge strane postoji zanimljiva posljedica:

"što je više standardiziran način razmjene podataka, to je više različitih sustava tehnički sposobno međusobno surađivati."

NOVAC SE TAKOĐER STANDARDIZIRA

ECB je 2026. objavio da za digitalni euro planira koristiti postojeće otvorene standarde, uključujući CPACE, nexo, Berlin Group, a pilot koristi i ISO 20022 kao osnovu podatkovnog modela i strukture poruka.

Pilot je predviđen za drugu polovicu 2027. i trebao bi trajati 12 mjeseci. ECB je za pilot odabrao 36 pružatelja platnih usluga.

To je vrlo konkretan primjer kako novi digitalni sustav ne nastaje kao izolirani otok, nego se projektira tako da može raditi s postojećim platnim ekosustavom.

A SADA NAJZANIMLJIVIJI DIO: NATO

Ovdje se naša karta širi iz civilne infrastrukture u vojno-sigurnosnu infrastrukturu.

NATO u svojoj aktualnoj Digital Transformation Implementation Strategy 2.0 govori o Digital Backbone, koji opisuje kao federaciju mreža i sustava.

I što povezuje? Senzore → donositelje odluka → aktere → efektore preko organizacijskih, nacionalnih i sigurnosnih granica. To je gotovo savršen primjer onoga što pokušavamo razumjeti. NATO ne kaže „Napravit ćemo jedan veliki kompjuter.” **Naprotiv. Govori o federaciji mreža i sustava.**

To je vrlo sličan princip onome što vidimo u drugim modernim digitalnim arhitekturama, mnogo sustava + zajednički standardi + interoperabilnost.

NATO također gradi Alliance Data Sharing Ecosystem, čija je svrha dijeljenje, označavanje i iskorištavanje interoperabilnih podataka.

I OVDJE SE POJAVLJUJE ZANIMLJIVA PARALELA

Pogledajmo dvije arhitekture, CIVILNI DIGITALNI SUSTAV čovjek, identitet, podatak, usluga, odluka

NATO DIGITALNI SUSTAV senzor, podatak, analitika, odluka, aktor / efektor. Te arhitekture nisu potpuno iste, ali dijele jedan ključni princip: DATA → INTEROPERABILITY → DECISION → ACTION

A SADA DODAJMO AI

Tu se događa kvalitativni skok koji smo već spomenuli. Interoperabilnost omogućuje podatku da putuje. AI omogućuje podatku da bude obrađen u velikom obujmu. AI agent može dodati

sposobnost pokretanja radnje. IoT omogućuje da se radnja dogodi u fizičkom svijetu.

I tako dobivamo PODATAK, INTEROPERABILNOST, AI, ODLUKA, AGENT, UREĐAJ, FIZIČKI SVIJET, NOVI PODATAK. **To je digitalno-fizička povratna petlja.** I OVDJE JE AIoT STVARNO VAŽAN

AIoT nije samo „AI u pametnom uređaju.” Šira ideja je Internet of Things → povezuje fizičke objekte. AI → interpretira podatke. Interoperabilnost → omogućuje da informacije putuju između različitih sustava.

Zato AIoT možemo konceptualno prikazati kao: FIZIČKI SVIJET → SENZORI → PODACI → MREŽA → AI → ODLUKA → FIZIČKI SVIJET

I kada se taj model proširi na automobile, energetiku, gradove itd., dobivamo nešto što više nije samo „Internet stvari”. Dobivamo računalno posredovanu infrastrukturu fizičkog svijeta. Stoga „DIGITALNI ŽIVČANI SUSTAV” bi bio mreža interoperabilnih digitalnih i fizičkih sustava koja omogućuje da se identiteti, podaci, događaji, odluke i radnje prenose između različitih sektora i institucija, država.

I sada vidimo njegove osnovne dijelove: IDENTITET → EUDI, JAVNA UPRAVA → OOTS, ZDRAVLJE → EHDS/MyHealth@EU, PODACI → Data Spaces, PLAĆANJA → digitalni euro / platni standardi, KOMUNIKACIJA SUSTAVA → API / eDelivery / standardi

RAČUNANJE → cloud / edge, INTELIGENCIJA → AI, FIZIČKI SVIJET → IoT / AIoT, SIGURNOST I OBRANA → NATO Digital Backbone / Alliance Data Sharing Ecosystem

I tako dolazimo do **IDENTITETA UREĐAJA**. Do sada smo uglavnom govorili kako sustav zna tko je čovjek, ali AIoT postavlja drugo pitanje, kako sustav zna koji je uređaj koji?

Ako imamo milijarde automobila, kamera, senzora, mobitela, robota kao što je najavio Elon Musk, itd., svaki od njih mora imati neki oblik identiteta → autentikacije → prava pristupa → komunikacije.

I tu se otvara možda najvažniji sljedeći sloj. ČOVJEK + UREĐAJ + PODATAK, i tada dolazimo do pitanja koje je još dublje od EUDI-ja: ***Što se događa kada sustav više ne zna samo tko ste vi, nego može istodobno znati koji uređaji, senzori, vozila i objekti pripadaju vama, ili ih koristite, gdje su, što rade i kako se njihovi podaci mogu povezati. Tu se čovjek i fizički svijet počinju pojavljivati u istoj digitalnoj arhitekturi.***

I tu započinje priča o Internetu tijela, Internetu mozгова, brain-computer interfaces, biometrici, wearable uređajima i povezivanju čovjeka s AI/IoT infrastrukturom.

PUT BEZ POVRATKA? PUT DO HIBRIDNE INTELIGENCIJE?

Sada ulazimo u najdublji sloj, ne samo digitalni identitet čovjeka, nego povezivanje čovjeka, njegova tijela, mozga, uređaja, mreže i AI sustava.

I sada ćemo pokušati biti još precizniji, jer postoje tehnologije i programi koji omogućuju taj i takav sustav.

Dakle, kod Internet of Bodies (IoB) objekt više nije samo automobil ili hladnjak. Objekt postaje ljudsko tijelo. Senzori mogu pratiti, primjerice puls, kretanje, temperaturu, san, neurološke signale itd., a ako je uređaj povezan s identitetom, to je više od obične digitalizacije.

EU već u definicijama biometrijske identifikacije ne govori samo o licu ili otisku prsta. AI Act u definiciji biometrijskih karakteristika navodi, među ostalim: **lice, pokrete očiju, oblik tijela, glas, hod, držanje, otkucaje srca, krvni tlak, miris i karakteristike tipkanja**, što pokazuje nešto važno, "pojam „identiteta” u digitalnom svijetu postaje mnogo širi od imena, prezimena i osobnog broja", jer biometrija može postati skup fizičkih i ponašajnih signala koji omogućuju razlikovanje osobe.

Vratimo se opet na EUDI.

EUDI je zamišljen kao univerzalni digitalni identitetski sloj koji omogućuje identifikaciju i dokazivanje određenih atributa prema javnim i privatnim uslugama. EU izričito navodi da će wallet moći služiti za identifikaciju i dokazivanje pojedinih osobnih atributa, uz interoperabilnost kroz zajedničke standarde i protokole.

Zato sada imamo dvije različite stvari, DIGITALNI IDENTITET „Tko tvrdi da si ti?” i BIOMETRIJSKI IDENTITET „Kako sustav može provjeriti da si stvarno ti?”. A zatim DIGITALNI ATRIBUT, „Ima li ova osoba pravo na XY?” To je puno sofisticiraniji model od klasične osobne iskaznice. I sada u igru ulazi tijelo.

Zamislimo buduću arhitekturu, bez tvrdnje da je već implementirana: EUDI, identitet, biometrijska provjera, wearable / medicinski uređaj, fiziološki podaci, zdravstveni sustav, EHDS, AI.

Tada se digitalni sustav više ne bavi samo dokumentom. Bavi se digitalnim zapisom čovjeka. I tako dolazimo do mozga. Ovdje priča postaje dramatično drugačija. Jer između tijela i mozga postoji ogromna tehnološka granica, a DARPA je upravo tu granicu pokušavala, pokušala ili možda već odavno prošla.

DARPA N3

Program **Next-Generation Nonsurgical Neurotechnology** (N³) razvijao je visoko-rezolutne, dvosmjerne sučelja mozak–računalo bez klasične kirurške implantacije.

DARPA je cilj opisala vrlo izravno: "čitati iz mozga i pisati u mozak", s višestrukim kanalima neuronske komunikacije. A namjena nije bila samo medicina. DARPA navodi mogućnosti poput:

kontrole bespilotnih letjelica

aktivne cyber obrane

suradnje čovjeka i računalnog sustava

ubrzanja sposobnosti vojnika u kompleksnim misijama.

To je izuzetno važan dokument jer pokazuje da je "neuralno sučelje čovjek–računalo bilo promatrano kao dio buduće obrambene infrastrukture, a ne samo kao medicinska tehnologija.

Još dublje: DARPA NESD

Program "Neural Engineering System Design (NESD)" išao je još dalje.

DARPA opisuje cilj kao razvoj sustava koji može ostvariti visokorezolutnu komunikaciju između neuronskog tkiva i elektronike, odnosno svojevrsni prevoditelj između "elektrokemijskog jezika neurona" i "digitalnog jezika računala".

DARPA je postavila vrlo ambiciozne ciljeve u broju neurona koji bi se mogli čitati i stimulirati.

To je konceptualno ogromna stvar, jer tada računalo više ne komunicira samo s tipkovnicom ili glasom, nego potencijalno s neuralnim signalom. I tu se vraćamo na „Internet mozga”.

Ako dovoljno pojednostavimo arhitekturu: Internet povezuje računala. IoT povezuje stvari. IoB povezuje tijelo i senzore. BCI povezuje mozak i računalo.

A AI postaje sloj interpretacije i odlučivanja, tada se pojavljuje potencijalna arhitektura ČOVJEK, TIJELO, NEURALNI SIGNAL, UREĐAJ, MREŽA, PODACI, AI, DRUGI UREĐAJ / SUSTAV, FIZIČKI SVIJET.

A to je, slažete se, puno dublje od „digitalnog identiteta” i same interoperabilnosti.

Ili kako je svojevremeno izjavio Klaus Schwab: **“Ono do čega će dovesti četvrta industrijska revolucija je spoj našeg fizičkog, digitalnog i biološkog identiteta.”**

I NATO je svjestan tog smjera. NATO je još 2021. objavio analizu "Cognitive Biotechnology" u kojoj izričito raspravlja o dvosmjernim brain-machine interfaceima.

U toj analizi NATO navodi mogućnost da čovjek upravlja strojem, ali i da stroj utječe na čovjeka, te govori o mogućim implikacijama za: senzornu sposobnost, obradu informacija, odlučivanje, učenje, fizičke sposobnosti, kolektivnu inteligenciju.

NATO čak raspravlja o mogućnosti "distribuirane inteligencije" unutar skupina ljudi. To je vrlo važan pojam. Jer tada više ne govorimo samo čovjek + računalo. Nego potencijalno čovjek + čovjek + računalo + mreža.

NATO je 2024. napravio još jedan korak.

U svojoj strategiji za "Biotechnologies and Human Enhancement Technologies", NATO govori o tehnologijama poboljšanja čovjeka. Navode se, između ostalog: egzoskeleti, povećanje mobilnosti, kognitivna svijest, human-machine interfaces, tehnologije koje mogu poboljšati donošenje odluka.

I NATO otvoreno navodi da takve tehnologije istodobno predstavljaju priliku i sigurnosni rizik.

To je važna nijansa. Ne radi se samo o „želimo poboljšati čovjeka.” Nego i „što ako protivnik poboljša čovjeka?” (*poznato: Kina će nas pobijediti u AI utrci, moramo ubrzati razvoj, nemamo izbora*)

Time human enhancement postaje dio "strateškog natjecanja". I sada dolazimo do AI-ja.

Zamislamo četiri sloja, TIJELO – senzori, MOZAK – neuralni signali, AI – interpretacija, STROJ – akcija. Tada čovjek može postati dio kontinuirane povratne petlje.

To je ono što NATO u svojoj dokumentaciji opisuje kroz human-machine teaming.

N3 je stvaran DARPA program. NESD je stvaran DARPA program. NATO proučava cognitive biotechnology. (A Amerika (DARPA) je glava NATO saveza.) EUDI je stvaran europski projekt. EHDS je stvaran europski regulatorni i tehnički okvir. AIoT je stvarna tehnološka arhitektura.

I kao što smo naveli u [prijašnjim objavama](#), DARPA ne stoji samo iza tih tehnologija, stoji i iza razvoja **interneta, mobitela, wi-fi-a, 5G, 6G, AI, podatkovnih centra, interneta stvari, robotike, dronova, autonomnih sustava itd.** Temeljnih tehnologija za uspostavu tehnokracije, a koje se danas implementiraju na planetarnoj razini. Slučajno? Nepovezano? Bez zajedničkog, globalnog plana?

Ovo što pišem ne znači da su ti sustavi već međusobno povezani u jedinstvenu infrastrukturu koja kontrolira čovjeka, već da će se upravo to dogoditi u ne tako dalekoj budućnosti ako se ne

probudimo iz sna o razvoju i napretku, *dok se ustvari oko nas gradi digitalni planetarni kavez.*

Dakle ako se sve ove tehnologije i sustavi povežu, više ne govorimo samo o digitalizaciji društva, govorimo o mogućoj "konvergenciji digitalnog, fizičkog i biološkog sustava" kao što je rekao Klaus Schwab.

DARPA je desetljećima radila upravo na područjima koja danas izgledaju kao zasebni tehnološki svjetovi, mreže, senzori, autonomni sustavi, AI, robotika, neurotehnologija, human-machine interfaces, biotehnologija (mRNA), cyber, koji sada ulaze u civilnu infrastrukturu, u samog čovjeka.

Za one koji ne znaju, DARPA je vojna istraživačka agencija koja financira rizična istraživanja i razvija tehnologije relevantne za nacionalnu sigurnost. Službeno. Ali njezina povijest pokazuje nešto što je znatno važnije, vojna istraživanja često promatraju tehnologije kao dijelove većeg operativnog sustava, a ne kao izolirane proizvode. A pitanje jest što se događa kada se granice između čovjeka, uređaja, podataka, umjetne inteligencije i fizičke infrastrukture počnu međusobno brisati?

„Gdje čovjek mora i može povući granicu između povezivosti i autonomije?” I to je središnje pitanje, *jer tehnološki problem je kako povezati sve, ali civilizacijski problem je, što nikada ne smijemo povezati bez jasnog pristanka, granica i mogućnosti izlaska?*

Zato nastavljamo prema „Internetu mozгова” i o kolektivnoj/distribuiranoj inteligenciji, jer upravo tu se spajaju DARPA neurotehnologija, NATO cognitive biotechnology i AI, tu se nalazi razlika između običnog BCI-ja i potencijalno mrežnog čovjeka.

OD BRAIN-COMPUTER INTERFACEA DO „MREŽNOG ČOVJEKA”

“BCI – Brain-Computer Interface”. “mozak računalo”

Tu počinje potpuno nova kategorija povezivanja, jer BCI više nije znanstvena fantastika. DARPA već godinama financira istraživanja koja omogućuju dvosmjernu komunikaciju između mozga i stroja.

Jedan vrlo konkretan primjer je DARPA-in Revolutionizing Prosthetics, gdje je osoba s neurološkim oštećenjem mogla upravljati robotskom rukom pomoću neuralnih signala, a istodobno dobivati umjetni osjet dodira natrag u mozak. Dakle, mozak → stroj, i stroj → mozak.

To je već demonstrirano na čovjeku, i to je važna granica, jer računalo više nije samo nešto što čovjek koristi, već postaje nešto s čime “neuralni sustav može izravno komunicirati”.

DARPA N3 ide još dalje. Program Next-Generation Nonsurgical Neurotechnology (N³) kojeg smo se već više puta dotakli, imao je cilj razviti visokorezolutne, dvosmjerne BCI sustave bez kirurškog implantata.

DARPA je kao moguće obrambene primjene navela:

- upravljanje bespilotnim letjelicama
- aktivnu cyber obranu
- suradnju s računalnim sustavima
- multitasking u kompleksnim vojnim misijama.

Ovdje je posebno važna jedna rečenica iz DARPA-inog opisa: ***“čovjek i računalni sustav trebali bi raditi zajedno kako bi mogli pratiti brzinu i kompleksnost budućih operacija.”*** To znači da cilj nije nužno zamijeniti čovjeka strojem. Nego povećati sposobnost čovjeka povezivanjem sa strojem. Ili pretvoriti čovjeka u stroj?

I sada dolazimo do „hybrid intelligence”

DARPA je još ranije eksplicitno istraživala “hybrid intelligence” — kombiniranje ljudske i strojne inteligencije tako da zajednički sustav može postići više nego bilo koja strana sama. Sljedeći korak nije jedan mozak, nego više ljudi, i tu postaje zanimljiva ideja distribuirane inteligencije.

Zamisli ČOVJEK A, BCI, AI i ČOVJEK B, BCI, AI i ČOVJEK C, BCI, AI, a iznad svega zajednički računalni sustav.

I dobili smo što, „kolektivni mozak”? Mrežu ljudi i strojeva koji dijele informacije, modele ili zadatke?

Zar David Icke ne ukazuje na ovaj plan već godinama unazad?

Ako pogledamo DARPA-inu širu povijest, pojavljuje se vrlo zanimljiv obrazac. Jedan program razvija neuralno sučelje. Drugi AI. Treći autonomne sustave. Četvrti multi-agentne sustave. Peti human-machine teaming. Šesti distribuirano odlučivanje.

Svaki pojedinačni program ima svoju svrhu, ali kada ih promatramo arhitektonski, možemo vidjeti “human-machine network”. I to je put kojim ljudska vrsta nesvjesna cilja upravo korača, sve ostalo, od ratova, kriza, nestašica, nemira, itd., su alati i načini da nas se do tamo dovede.

DARPA Firefox pokazuje da istraživanje nije završilo, ovdje imamo i vrlo aktualan primjer.

DARPA je u rujnu 2026. objavila program "Firefox", koji istražuje neinvazivno optičko očitavanje neuralne aktivnosti visoke rezolucije. Program pokušava riješiti problem istodobnog očitavanja više područja mozga i obrade golemih količina neuralnih podataka.

To je važno jer pokazuje da se istraživanje BCI-ja ne zaustavlja na starim EEG sustavima. Već da je cilj više signala → veća rezolucija → brža obrada → skalabilnije sučelje.

A NESD je pokušao pomaknuti granicu još dalje. DARPA-in Neural Engineering System Design (NESD) imao je vrlo ambiciozan cilj: razviti implantabilne neuralne sustave sposobne za komunikaciju s velikim brojem neurona.

Što je sa Muskovim Neuralinkom?

DARPA je govorila o potencijalnoj komunikaciji s čak milijun neurona u određenom području mozga. Dakle cilj je povećati propusnost između biološkog mozga i digitalnog sustava.

A upravo je "propusnost" ključna riječ. Jer sve se na kraju vraća na podatke. Ako imamo senzor dobivamo podatak. Ako imamo biometriju dobivamo podatak o tijelu. Ako imamo BCI dobivamo neuralni podatak. Ako imamo AI dobivamo sposobnost interpretacije podataka. Ako imamo mrežu možemo ih prenositi. Ako imamo interoperabilnost, različiti sustavi mogu ih koristiti.

Možda nekom treba nacrtati što to znači?

SENZOR → PODATAK → AI → ODLUKA

Ali kod neurotehnologije dobivamo MOZAK → SIGNAL → PODATAK → AI → ODLUKA i potencijalno ODLUKA → SIGNAL → MOZAK.

I tako, što je nevjerojatno, dolazimo prema onome što se danas često naziva "neurorights" – dobro ste pročitali, pitanje prava na mentalnu privatnost, kognitivnu slobodu i zaštitu neuralnih podataka.

I sada je vrijeme da sagledamo širu sliku, jer ako zanemarimo na trenutak sve političke interpretacije i medijsku propagandu i samo gledamo tehnologiju, možemo napraviti četiri velika kruga.

KRUG 1 – DIGITALNI SVIJET

Internet, Cloud, AI, Data centers

KRUG 2 – FIZIČKI SVIJET

IoT, senzori, roboti, automobili, dronovi

pametni gradovi

KRUG 3 – ČOVJEK

Digital ID, biometrija, wearables, zdravstveni uređaji, IoB

KRUG 4 – MOZAK

BCI, neuralni senzori, neuralna stimulacija, human-machine teaming

A AI + interoperabilnost mogu biti sloj koji ih povezuje.

Iz tog razloga najveća transformacija možda neće biti trenutak kada stroj postane inteligentan.

Bit će to trenutak kada različiti digitalni sustavi postanu dovoljno interoperabilni da mogu opažati, identificirati, analizirati, predviđati i djelovati kroz isti ekosustav, dok čovjek u taj ekosustav više ne ulazi samo kao korisnik, nego i kao izvor bioloških i neuralnih podataka.

Hoće li budućnost biti čovjek koji koristi mrežu ili čovjek koji je postao jedan od čvorova mreže?

Jer tu više ne govorimo samo o tehnologiji. Govorimo o granici između čovjeka kao korisnika sustava i čovjeka kao sastavnog dijela sustava. Govorimo o onom što smo u prijašnjim objavama nazvali "anti bog sustav".

REFERENCE

[1]: <https://www.darpa.mil/news/2016/brain-controlled-robotic-arm>

[2]: <https://www.darpa.mil/.../next-generation-nonsurgical...>

[3]: <https://www.darpa.mil/.../2018/nonsurgical-neural-interfaces>

[4]: <https://www.darpa.mil/news/podcast/mind-mixer-5>

[5]: <https://www.darpa.mil/research/programs/firefox>

[6]: <https://www.darpa.mil/.../bridging-bio-electronic-divide>

[7]: <https://www.darpa.mil/work.../opportunities/darpa-ps-26-137>

#interoperabilnost#digitalnavaluta#digitalniid#BCI#cloud#Datacenters#neuralink#darpa

#darpa#digitalniid#internetmozgova#tehnokracija

[1]: <https://ai-act-service-desk.ec.europa.eu/.../recital-15>

[2]: <https://commission.europa.eu/topics/digital-econo>

[3]: <https://www.darpa.mil/.../next-generation-nonsurgical...>

[4]: <https://www.darpa.mil/.../2018/nonsurgical-neural-interfaces>

[5]: <https://www.darpa.mil/.../neural-engineering-system-design>

[6]: <https://www.nato.int/.../cognitive-biotechnology...>

[7]: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_224669.htm

[8]: https://www.nato.int/.../190422-ST_Tech_Trends_Report...

[1]: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/.../eudi-wallet...>

[2]: <https://www.ecb.europa.eu/.../ecb.pr260424~202f9d832b.en...>

[3]: <https://www.ecb.europa.eu/.../ecb.pr260714~8cd07d9d45.pt...>

[4]: <https://www.nato.int/.../natos-digital-transformation...>

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA – Članak 19.

Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; to pravo uključuje slobodu zadržavanja mišljenja bez uplitanja i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg medija i bez obzira na granice.

PODIJELI

[Facebook](#)[WhatsApp](#)[Messenger](#)[Telegram](#)[X](#)

KOPIRAJ POVEZNICU

TAGGED DARPA DIGITALIZACIJA DIGITALNA VALUTA DIGITALNI ID INTEROPERABILNOST NADZOR
TEHNOKRACIJA

 EDIT

RELATED POSTS

DIGITALNI SUSTAV:Od DARPA-e i ARPANET-a do umjetne inteligencije, AIoT-a i autonomnog društva

2. listopada 2026.

OD „TEORIJE ZAVJERE” DO JAVNO IZGOVORENIH RIJEČ

24. rujna 2026.

PROBLEM JE U PLATFORMI, A RJEŠENJE TRAŽE U PROVJERI DOBI. ZAŠTO?

17. rujna 2026.

PREVIOUS ARTICLE

DIGITALNI SUSTAV: Od DARPA-e i ARPANET-a do umjetne inteligencije, AIoT-a i autonomnog društva

ZDRAVLJE

EBOLA – MEDIJI I PROIZVODNJA STRAHA

20. svibnja 2026.

Vlasti mogu nešto proglasiti obaveznim, ali izbor hoću li to prihvatiti ostaje moj

25. siječnja 2026.

PRAVO NA POBAČAJ: „Kako je žena (ili par) uopće doveden u situaciju da trudnoću doživljava kao prijetnju ili prepreku?“

19. prosinca 2025.

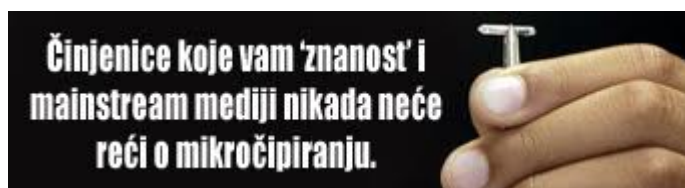
Analiza članka i spin-mehanike, te objašnjenje zašto je hrana poluga kontrole u tehnokratskom sustavu

17. prosinca 2025.

FACEBOOK

2012 Transformacija Svijesti

LINKOVI

NIJE LI PAMETNA TEHNOLOGIJA SUPER

NIJE LI PAMETNA TEHNOLOGIJA

Velimir Gašparić

00:00

01:26

Gledajte na

Preispitajte sve: Krešimir Mišak -

Velimir Gašparić

00:00

01:59

KINA – DIGITALNA DIKTATURA

KINA - DIGITALNA DIKTATURA

Velimir Gašparić

00:00

19:29

ZADNJI ČLANCI

DIGITALNI SUSTAV:Od DARPA-e i ARPANET-a do umjetne inteligencije, AloT-a i autonomnog društva

2. listopada 2026.

OD „TEORIJE ZAVJERE” DO JAVNO IZGOVORENIH RIJEČ

24. rujna 2026.

PROBLEM JE U PLATFORMI, A RJEŠENJE TRAŽE U PROVJERI DOBI. ZAŠTO?

17. rujna 2026.

KAKO SMO KRAJOLIK PRETVORILI U SUSTAV ZA ODVODNJU, I ONDA SE POČELI ČUDITI SUHIM RIJEKAMA

10. kolovoza 2026.

"VODNI BANKROT" – Voda nije nestala, kao što nije nestala kada je nestalo Panonsko more

10. kolovoza 2026.

TAGOVI

5G Bog buđenje cjepiva codex alimentarius David Icke Don Miguel Ruiz duhovnost
Eckhart Tolle ego EU gmo iluminati iluzija iluzorno ja Istina jedno kontrola
kontrola uma koronavirus krešimir mišak laž ljubav manipulacije ljudima mediji
metafizika misli nadzor NWO obmane politika rak sada sadašnji trenutak sloboda
sreća strah svijest tehnokracija um umjetna inteligencija vjerovanja zdravlje znanje
zračenje

O BLOGU

Svjestan da čovječanstvo prolazi kroz veliku sustavnu, fizičku i duhovnu preobrazbu moj cilj je na ovome blogu pružiti što više kvalitetnih informacija koje se ne mogu pronaći u medijima glavne struje, gdje ih se cenzurira ili jednostavno zaobilazi.

Velimir Gašparić, blogger i građanin novinar (citizen journalist)

Copyright © 2026 Transformacija Svijesti.

Powered by WordPress and HitMag.